

Корж Ю.*

МІСЦЕ ЦАР В СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ КНР

Сьогодні на КНР припадає 39% зростання світового рівня споживання енергоносіїв. Разом з тим Китай на 90% задовольняє власні потреби в енергоресурсах, за рахунок домінування вугілля в структурі енергетичного балансу держави:

- 66% вугілля.
- 18% нафта.
- 3% газ.
- 1% ядерна енергетика.
- 2% гідроенергетика.
- 5% біомаса.
- 1% інші відновлювані типи енергії [1].

З огляду на відсутність Міністерства з питань ПЕК, в КНР процес прийняття рішення в енергетичній сфері є бюрократизованим. Проте на зовнішніх ринках Китай представлений національними нафтовими корпораціями (далі НКК), структурами, що не мають аналогів в світі:

- China National Petroleum Corporation.
- China Petroleum & Chemical Corporation (Sinopec).
- China National Offshore Oil Corporation.
- Sinochem [3].

Небюрократизовані, скеровані на отримання прибутку і такі, що мають підтримку держави та національних банків, вони є ефективним механізмом впровадження політики КНР на глобальному ринку енергії.

Аналізуючи енергетичний баланс Китаю, законодавчу базу здійснення державної політики в сфері енергетики, систему адміністрування її імплементації можемо висунути наступні складові стратегії енергетичної безпеки КНР :

1. Going-out policy як спосіб отримання прибутку та задоволення внутрішнього попиту на енергоносії.
2. Власний видобуток – основне джерело енергоресурсів.
3. Диверсифікація джерел та постачальників енергоресурсів – залог безпеки енергопостачань.
4. Енергозбереження.
5. Збереження частки вугілля в енергетичному балансі.
6. Збільшення імпорту нафти та газу, з пріоритетом на довгострокові контракти.
7. Розвиток альтернативної енергетики.
8. Обмін технологіями та інформацією щодо нових розробок з іншими державами.
9. Нарощення військових і морських сил для захисту проток та інфраструктури постачання.

* студентка 4 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Константинов В.Ю.

10. Наближення цін на внутрішньому ринку до міжнародних.

11. Формування стратегічних запасів нафти.

12. Дружні відносини з країнами-експортерами газу та нафти – головна мета енергетичної дипломатії КНР.

Враховуючи вищенаведені факти, ми можемо зробити висновок, що ЦАР займає пріоритетне місце в стратегії енергобезпеки КНР у сфері імпорту нафти і газу.

Нафта.

Частка нафти в енергобалансі КНР невинно зростатиме (до 29% за прогнозами МЕА).

Сьогодні власний видобуток КНР складає 3,8 млн. б/д (цей показник включає в себе як видобуток на власній території так і імпорт нафти, яку китайські ННК імпортують в країну з закордону), 1,04 млн. б/д, що добувають китайські ННК експортується закордон, 2,5 млн. б/д. імпортується через малаккську протоку (44% загального імпорту КНР складає нафта з Близького Сходу), 0,45 млн. б/д. імпортується з Росії (при цьому 0,15 млн. б/д. імпортується нафтопроводом Ангарськ-Данциг, а 0, 306 млн. б/д. залізницею), 0,5 млн. б/д. імпортується з Казахстану (з них 0,31 млн. б/д. трубопроводами, 0,2 млн. б/д. залізницею) [4].

За даними ОПЕК до 2015 року об'єми споживання КНР зростуть на 13%, з них лише 4% перепадатиме на Близький Схід, а отже з'явиться необхідність у додаткових джерелах постачання 1,12 млн. б/д. Такими джерелам можуть стати, або ЦАР та Росія, або ресурси власного видобутку, які експортуються ННК КНР (для цього потрібно збільшити квоту на імпорт енергоресурсів).[2]

З огляду на те, що в ЦАР існує і плануються будівництво чисельних нафтопроводів, а ціни на нафту є глобальними, основною ідеєю китайської стратегії в Центральній Азії в нафтовому сектору є боротьба за ресурси і недопущення відволікання цих ресурсів іншими гравцями наступними методами:

- енергодипломатія
- ННК заключають з державами партнерами контракти типу «ресурс за ринок» що впускають іноземні ННК та МНК на китайський внутрішній ринок, в обмін на доступ до ресурсів держави-партнера
- надання Китайськими національними банками кредитів для розбудови необхідної інфраструктури на території держави-партнера.

Газ.

ГТС Китаю є нерозвиненою. Інфраструктура держави задовольняє потреби окремих регіонів.

Так прибережні регіони задовольняються за рахунок запасів, що імпортуються в термінали ЗПГ, то внутрішні газопроводи заповнені трубопровідним газом. На Сході держави ринок є диверсифікованим – ЗПГ імпортується з Австралії, Папуа Нової Гвінеї, Індонезії, Малайзії тощо, та трубопровідний газ з Росії.

Газ ЦАР скерований на задоволення потреб СУАР. ЦАР володіє загалом 12, 4 млрд. метрів кубічних газу. При цьому власні запаси Тарімського басейну, що може задовольняти СУАР складають 11,3 млрд. метрів кубічних

Цей газ не видобувають, адже імпорт газу з Росії та ЦАР є дешевшою. Значної конкуренції за ресурси ми також не споглядаємо. Частка газу в енергобалансі КНР складає лише 3% з перспективами зростання до 5% 2030 року, при цьому в більшості цей газ буде використовуватися населенням (заміщення біопалива) [1].

До Пакистану з ЦАР може відволікатися лише 10 млрд. метрів кубічних на рік(з перспективою збільшення до 30 млрд. метрів кубічних на рік у випадку продовження газо-

роводу до Індії), до ЄС – 32 млрд. метрів кубічних на рік як газопроводом Увайт Стрім так і Набукко, та 30 млрд. метрів кубічних на рік для Центрально-Азійського нафтопроводу.

Ці об'єми Китай може заповнити або власним видобутком, або в перспективі російським газом через газопровід «Алтай, або через збільшення поставок з Туркменістану на 40%.

Отже, з виходом нових гравців на ринок ЦАР ресурс для КНР лишатиметься, а основним об'єктом конфліктом стане ціна.

Так після зростання цін на газ для України (Росія купувала туркменський газ за 50 дол. США і продавала його в Україну за 95 дол. США до 2006 року) до 130 дол. США за 1000 метрів кубічних газу, Туркменістан встановив експортні ціни на рівні 130 дол. за 1000 метрів кубічних, що для України коштувало 179,5 дол. США за метр³ 2008 року. 2007 року CNPC розпочала переговори з Туркменістаном по підписанню контракту на постачання газу, за контрактом 2008 року КНР змушений був купляти газ в Туркменістані за 145 дол. США за 1000 метрів кубічних з прив'язкою до ціни на нафту, з огляду на збільшення вартості цього газу в Європі. Враховуючи кошти за транзит через Узбекистан та Казахстан вартість на кордоні КНР цього газу складала 195 дол. США за метрів кубічних.

Після затвердження Росією і Туркменістаном нової формули розрахунку ціни на газ, враховуючи ціни для України та Європи, ціна для КНР піднялася до 280 дол. США на кордоні, а для Росії 150 дол. США в 2008, з підвищенням до 223-300 дол. США в 2009, коли ціни для КНР залишились незмінними.

Література

1. Growing Chinese Energy Demand Is the World in Denial? [Електронний ресурс] / Malcolm Shealy, James P. Dorian // Center for Strategic and International Studies – 2007. – 16 с. – Режим доступу: <http://csis.org/files/media/isis/pubs/071019-growingchineseenergy-a.pdf>
2. Natural Gas in China [Електронний ресурс] / Nobuyuki Higashi // IAE official site – 2009. – 39с. – Режим доступу: http://www.iea.org/Papers/2009/nat_gas_china.pdf
3. Overseas Investments By Chinese National Oil Companies: Information paper [Електронний ресурс] / Julie Jiang, Jonathan Sinton // IAE official site – 2011. – 48 с. – Режим доступу: http://www.iea.org/papers/2011/overseas_china.pdf
4. The Politics of Central Asian and Caspian [Електронний ресурс] / Richard Jones // IAE official site – 2010. – 15 с. – Режим доступу: http://www.iea.org/speech/2010/jones/chatham_house.pdf